

بازاندیشی در آموزش و پرورش

(۴۰ سوی یک نفع مشترک جهانی)

نویسنده:

انتشارات یونسکو (بازمؤلفی علمی و فرهنگی ملل متحد)

مترجمان:

دکتر مظهر بابایی
(مترجم از انگلیسی، فرهنگیان کردستان)

دکتر بهبود یاریقلی
(استادیار دانشگاه شهید مدنی آذربایجان)

عنوان و نام پدیدآور	بازاندیشی در آموزش و پرورش (به سوی یک نفع مشترک جهانی) / نویسنده انتشارات یونسکو؛ مترجمان بهبود یاری قلی، مظهر بابایی.
مشخصات نشر	تبریز، طنین دانش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۵۷ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۳۱۹-۱۰-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	آموزش و پرورش -- هدف‌ها و نقش‌ها Education -- Aims and objectives
موضوع	آموزش و پرورش -- نوآوری Educational innovations
موضوع	توسعه پایدار Sustainable development
موضوع	برنامه‌ریزی راهبردی Strategic planning
شناسه افزوده	یاری قلی، بهبود، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	بابایی، مظهر، ۱۳۶۲ -
شناسه افزوده	ماری، فرشاد، ۱۳۶۵ -
شناسه افزوده	یونسکو Unesco
رده بندی کنگره	L ۱۴۱/۳۴۰/۹۵
رده بندی دیویی	۳۷۰/۱
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۶۵۶۴۱

بازاندیشی در آموزش و پرورش (به سوی یک نفع مشترک)

نویسنده:

انتشارات یونسکو (سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد)

مترجمان:

دکتر بهبود یاری قلی (استادیار دانشگاه شهید مدنی آذربایجان)

دکتر مظهر بابایی (مدرس دانشگاه فرهنگیان کردستان)

ویراستار:

دکتر فرشاد مرادی (مدرس دانشگاه فرهنگیان کردستان)

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵ - تبریز شمارهگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۱۹-۱۰-۸ قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق از مزبور برای انتشارات طنین دانش محفوظ است.

فهرست مطالب

۱	پیش گفتار مترجمان
۳	پیش درآوردن
۷	سیاس گزاری
۱۱	خلاصه‌ی جامع
۱۲	«توسعه‌ی پایدار» دغدغه‌ی مردم
۱۳	تأکید مجدد بر رویکرد انسانی به آموزش و پرورش
۱۳	سیاست گذاری‌های محلی و جهانی در یک دنیای پیچیده
۱۴	بازمفهوم سازی آموزش و پرورش و نقش به عنوان نفع مشترک
۱۶	ملاحظات برای آینده
۱۷	مقدمه
۱۹	فراخوانی برای گفت وگو
۲۰	گذشته چراغ راه آینده است [۲] (گذشته را بنگر تا آینده را بیند)
۲۱	ظهور یک بافت جهانی برای یادگیری
۲۳	منظور از دانش، یادگیری و آموزش چیست؟
۲۵	سامان دهی طبع و نشر
۲۷	فصل اول: توسعه‌ی پایدار؛ دغدغه‌ی اساسی
۳۰	چالش ها و بحران ها
۳۰	فشارهای زیست محیطی والگوهای ناپایدار تولید و مصرف اقتصادی
۳۲	ثروت بیشتر؛ اما آسیب پذیری فرآیند و بی ثمری فزاینده

خانه‌ی ۱.

- ۳۳..... نابرابری درآمد بالا در آمریکای لاتین با وجود رشد اقتصادی زیاد
- ۳۴..... رشد ارتباطات متقابل، کاهش تحمّل و افزایش خشونت
- ۳۶..... حقوق بشر؛ پیشرفت‌ها و چالش‌ها
- ۳۷..... افق‌های جدید دانش
- ۳۹..... پیشرفت در علوم اعصاب
- ۴۰..... تغییرات آب و هوایی و منابع انرژی جایگزین
- ۴۱..... خنثیت نه‌آرزی فرهنگی و جوانان
- ۴۲..... مطالعه رویکردهای جایگزین
- ۴۲..... پذیرش آبی جهانی در یک جهان

خانه‌ی ۲.

- ۴۳..... مواجهه با سیستم‌های سنی دانش
- ۴۳..... یکپارچه‌سازی سیستم‌های نشر جایگزین

خانه‌ی ۳.

- ۴۵..... سومای کاوسی؛ نگرش جایگزین توسعه
- ۴۶..... بازیابی آموزش و پرورش در دنیا متنوع

خانه‌ی ۴.

- ۴۷..... بهبود توسعه‌ی پایدار از طریق آموزش و پرورش
- ۴۹..... پی‌نوشت‌ها

فصل دوم: تأکید مجدد بر رویکرد انسانی

- ۵۵..... رویکرد انسان‌گرایانه به آموزش
- ۵۸..... ورود به قلمرو گفت‌وگو غالب «توسعه»
- ۵۹..... رویکرد منسجم مبتنی بر صحت بنیان‌های اخلاقی
- ۶۰..... تفسیر مجدد و محافظت از «چهار ستون یادگیری»
- ۶۲..... فراگیری برای فراگرفتن و رشد شایستگی‌ها
- ۶۳.....

خانه‌ی ۵.

- ۶۴..... مهارت‌های زیربنایی، قابل انتقال و فنی حرفه‌ای

- بازاندیشی رشد برنامه‌ی آموزشی ۶۶
- تدارک آموزش فراگیرتر ۶۷
- پیش‌رفت؛ اما نابرابری‌های پایدار در آموزش پایه ۶۷
- خانه‌ی ۶.
- کودکان معلول اغلب نادیده گرفته شده‌اند ۶۸
- برابری جنسیتی در آموزش پایه ۶۹
- خانه‌ی ۷.
- شنیدن صدای دختران محروم از آموزش ۷۰
- برابری جنسیتی در آموزش متوسطه و عالی ۷۰
- آموزش، عامل بالقوه‌ی یکسان‌ساز ۷۱
- آموزش اولیه در دوران کودکی ۷۲
- خانه‌ی ۸.
- سنگال؛ تجربه‌ی «دست قوت پشیت» ۷۲
- آموزش متوسطه ۷۴
- آموزش عالی ۷۴
- خانه‌ی ۹.
- دانشگاه‌های چند فرهنگی در مکزیک ۷۵
- انتقال حوزه‌ی آموزشی ۷۶
- آیا تحصیل واقعاً تمام‌شدنی است؟ ۷۷
- به سوی شبکه‌ی فضا‌های یادگیری ۷۸
- ظهور فضای یادگیری ۷۸
- خانه‌ی ۱۰.
- تجربه‌ی «سوراخ در دیوار» ۷۹
- یادگیری از طریق موبایل ۸۰
- خانه‌ی ۱۱.
- سوادآموزی سیال برای دختران در پاکستان ۸۲
- درس‌های آنلاینِ نبوه آزاد؛ لوازم و محدودیت‌ها ۸۳

خانه‌ی ۱۲.

- ۸۴..... به‌سوی اشکال فراستنی آموزش عالی
- ۸۴..... به چالش کشیدن مدل دانشگاه سنتی
- ۸۵..... رتبه‌های دانشگاه، استفاده‌ها و سوءاستفاده‌ها [۵۰]
- ۸۶..... نقش آموزگاران در بافت دانش
- ۸۶..... تکنولوژی‌های آموزشی جایگزین آموزگاران نمی‌شود [۵۱]
- ۸۷..... تغییر تخصص‌زدایی از آموزگاران

خانه‌ی ۱۳.

- ۸۸..... آرزوگاران باکفایت بالای آموزش و ارزیابی در فنلاند [۵۲]
- ۹۰..... دشواری‌های حرفه‌ی آکادمیک
- ۹۱..... آموزگاران نه‌اند از کجای رسمی
- ۹۳..... پی‌نوشت‌ها

فصل سوم: نظریه‌پردازی آموزش و جهان پیچیده

- ۹۹..... نظریه‌پردازی آموزشی در یک جهان پیچیده
- ۱۰۱..... شکاف فزاینده‌ی میان آموزش و استخدا
- ۱۰۲..... گسترش استخدام‌های سطح پایین و افزایش آسیب‌پذیری
- ۱۰۲..... افزایش ناامیدی در میان جوانان
- ۱۰۳..... بازبینی مجدد رابطه‌ی میان آموزش و جهان به‌شدت جوانی‌کا

خانه‌ی ۱۴.

- ۱۰۴..... افزایش فرصت‌های استخدام برای جوانان
- ۱۰۶..... یادگیری معتبر و موجه در جهان سیال
- ۱۰۶..... تغییر الگوهای مهاجرت انسان
- ۱۰۶..... از فرار مغزها تا دست‌یابی به مغزها

خانه‌ی ۱۵.

- ۱۰۷..... مهاجرت معکوس به بنگالور و حیدرآباد [۱۸۳]
- ۱۰۸..... مهاجرت رو به رشد کارگران و فراگیران
- ۱۰۹..... علاقه‌ی روزافزون به ارزیابی‌های گسترده‌ی یادگیری

۱۰۹	مزایا و آسیب‌ها
۱۱۰	به سوی نظام آموزشی باز و همیشه منعطف
۱۱۰	ساختارهای کیفی نتیجه‌محور، شفاف و مرتبط
۱۱۱	به سوی «سطوح جهان‌محور» برای بازشناسی یادگیری
۱۱۱	به سوی مجمع بین‌المللی بازشناسی آموزش عالی
۱۱۱	بازاندیشی آموزش شهروندی درجهانی گسترده و درهم تنیده
۱۱۱	پروژه نمودهای شهروندی
۱۱۲	پژاوش‌های آموزش ملی
۱۱۳	بازشناسی تنوع فرهنگی و طرد میهن‌پرستی فرهنگی
۱۱۳	پرورش شهروندان مسؤول در جهان کلی [۲۲]
۱۱۴	ستودن تنوع فرهنگی در آموزش
۱۱۴	ترغیب سیاست‌پرازی
۱۱۴	حاکمیت جهانی آموزش و نظریه‌پردازی ملی
۱۱۴	اشکال‌پذیداری حاکمیت جهانی
۱۱۵	مسؤولیت و الزام‌های احداث سبب مرز
۱۱۶	تغییر الگوهای بودجه‌ی آموزشی
۱۱۷	تأثیر خیرین بر نظریه‌پردازی ملی
۱۱۸	تغییر فعالیت‌های هم‌کاری بین‌المللی
۱۲۰	پی‌نوشت‌ها

۱۲۵	فصل چهارم: آموزش و پرورش به عنوان نفع مشترک
۱۲۸	اصل آموزش و پرورش به عنوان کالای عمومی
۱۲۸	رشد تقاضا برای شمول، شفافیت و پاسخ‌گویی
۱۲۸	رشد مشارکت خصوصی در آموزش و پرورش
۱۲۹	تأثیر خصوصی‌سازی بر حق برخورداری از آموزش و پرورش
	خانه‌ی ۱۶

۱۳۰	تدریس خصوصی به فرصت‌های آموزشی فقرا در مصر آسیب می‌زند [۱۱]
۱۳۲	بازسازماندهی حق برخورداری از آموزش و پرورش

خانه‌ی ۱۷.

- پذیرش، اجرا و حمایت از حق برخورداری از آموزش و پرورش ۱۳۲
از بین رفتن مرز بین آموزش عمومی و خصوصی ۱۳۴
آموزش و پرورش و دانش به عنوان نفع مشترک جهانی ۱۳۵
محدودیت‌های نظریه‌ی کالای عمومی ۱۳۵
نگرش به آموزش و پرورش و دانش به عنوان نفع مشترک ۱۳۸

خانه‌ی ۱۸.

- تولید، توزیع، سلب، اعتبارسنجی و کاربرد دانش ۱۳۸
ملاحظات اصول بنیادین ۱۴۰
نقش‌ها و اهداف سازماندهی نفع مشترک ۱۴۰
تقویت نقش نفع عمومی و دیگر ذی‌نفعان ۱۴۱
تقویت نقش دولت در سازماندهی نفع مشترک ۱۴۲
تقویت نقش سازمان‌ها، بین‌المللی و سازماندهی منافع مشترک جهانی ۱۴۲
ملاحظات برای آینده ۱۴۳
پرسش‌های دیگر ۱۴۴
پی‌نوشت‌ها ۱۴۷

- نمایه ۱۵۱
نام جاها ۱۵۱
نام کسان ۱۵۲
واژه‌نامه ۱۵۴
GLOSSARY ۱۵۵

پیش‌گفتاور ترجمه

آموزش و پرورش به عنوان مهم‌ترین عامل رفاه، پیشرفت و سعادت بشر، بیش از پیش به منظور ایجاد تغییرات مطلوب، مورد توجه جوامع مختلف و سازمان‌های فرهنگی بین‌المللی قرار گرفته است. نیازهای متفاوت و متغیر جوامع انسانی، ایجاد ارتباط و زینت بین جامعه و آموزش و پرورش را دو چندان نموده و این ضرورت را ایجاد کرده است که نظام‌های آموزشی با اتخاذ رویکردهای مناسب، به حل چالش‌ها و مسائل جهان کنونی بپردازند.

سازمان یونسکو به عنوان متولی امور علمی، فرهنگی و تربیتی سازمان ملل، با شناسایی نقاط ضعف و چالش‌های موجود و پیش‌روی نظام‌های آموزشی، سعی در ارائه راه‌حل‌های نظری و عملی در این باب دارد. نوشتار پیش‌رو، به همت جمعی از متخصصان برجسته‌ی حوزه‌ی آموزش و پرورش در چهار فصل، به بررسی این مسائل پرداخته است: نقش آموزش و پرورش در توسعه‌ی پایدار جوامع و دیدگاه‌های جدید در

این باره، توجه به رویکردهای انسانی به آموزش و پرورش و برخورداری همه ی افراد از آن، نحوه ی سیاست گذاری آموزشی در جهان پیچیده و متغیر کنونی و سرانجام، آموزش و پرورش به مثابه ی یک خیر عمومی مشترک.

می توان گفت که حاصل تلاش ها و دغدغه های کارشناسان یونسکو در این اثر، به لزوم توجه هرچه بیشتر به رویکرد انسان گرایانه و محوری به نهادهای آموزشی و پرورش، برای حلّ معضلات کنونی جهان معطوف می باشد.

در ترجمه، ان اثر برایت سعی بر آن بوده است که تا حدّ ممکن، وفاداری کامل به متن اصلی را برایت شود و امید بر آن است که مطالعه ی آن برای علاقه مندان، تنگنای و سیاست گذاران حوزه ی تربیتی و آموزشی، برای توصیف، فهم و اتمام عملی مؤثر در حوزه ی آموزشی، همگام با نظام های آموزشی جهان، مفید واقع گردد.

و سرانجام قصه آن که، برخود فرس و در دایم از هم کاری ویراستار کار آشنای این اثر، دکتر فرشاد مرادی، تشکر کند.

پیش درآمد

ما در قرن بیست و یکم چه بازی به آموزش داریم؟ با توجه به تغییرات اجتماعی رایج، هدف از آموزش چیست؟ یادگیری چگونه باید سازمان‌دهی شود؟ این سؤال‌ها، البته بخش ایده‌هایی است که در این کتاب عرضه شده‌اند.

بر اساس دو اثر مهم و بزرگ یونسکو، یا گسین برای بودن جهان آموزش امروز و فردا (۱۹۷۲)، «گزارش فانور»^۱ و یادگیری، گنجینه‌ی درون (۱۹۹۶)، «گزارش دلورس»^۲، یقین پیدا کردم که امروز در مورد آموزش به بازاندیشی بیشتری نیاز داریم؛ زیرا اکنون زمان «پرامسویی» است. جهان رو به جوان‌تر شدن است و ننداهایی برای حقوق و منزلت بشر به گوش می‌رسد. جوامع بیشتر از گذشته به هم نزدیک و مرتبط شده‌اند؛ اما بی‌مدارایی و تعارض هم‌چنان رایج است. قطب‌های نوین

1- faur

2- Delors

قدرت در حال ظهورند؛ بی‌عدالتی عمیق‌تر شده و این سیاره تحت فشار است. فرصت‌ها برای توسعه‌ی پایدار و کلی افزایش یافته‌اند؛ اما چالش‌ها هم بیش از حد و پیچیده‌اند.

جهان در حال تغییر است. آموزش هم باید تغییر کند. جوامع همه‌جا در حال دگرگونی جدی‌اند و این امر مستلزم اشکال جدید آموزش، برای پرورش شایستگی‌هایی است که جامعه و اقتصاد، امروز و فردا به آن نیازمندند. این امر به معنای گذر از ادبیات، شمارش و حساب و تمرکز بر محیط‌های یادگیری و رویکردهای جدید یادگیری برای عدالت بیشتر، برابری اجتماع و هم‌بستگی جهانی است. روند آموزش باید یاریگر هم‌زیستی سالم‌آمیز و بدون فشار و دغدغه باشد. آموزش باید درباره‌ی ادبیات فرهنگی بر اساس [زبان‌های] این سیاره‌ی تحت فشار باشد. آموزش باید بر اساس احترام و شرافت برابر باشد و به نزدیکی ابعاد اجتماعی، اقتصادی و محیطی و توسعه‌ی پایدار کمک کند.

این نگرشی انسان‌گرایانه و عموماً مفید است. من معتقدم که این نگرش با تلقی [نوین] سازمان یونسکو - که هفتاد سال پیش مورد توافق قرار گرفت - تغییر می‌کند تا با زمان و خواسته‌های آن تطبیق شود.

آموزش برای ساختار منسجم اهداف توسعه‌ی پایدار، امری کلیدی است. آموزش هم برای ایجاد تغییر و هم برای قابل تحمل کردن تغییرات جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم، اهمیت اساسی دارد. آموزش‌های باکیفیت، اصلی ضروری برای یادگیری در طول زندگی در یک جهان پیچیده و متغیر می‌باشد.

در سراسر جهان، پیشرفت‌های بزرگی را در فرصت‌های فزاینده‌ی یادگیری برای همه، ملاحظه کرده‌ایم؛ اما باید درس‌های درست و بجایی

برای ترسیم روند جدید رو به جلو، آماده کنیم. دست‌رسی به تنهایی کافی نیست؛ بلکه به تمرکز جدید بر کیفیت آموزش و ارتباط یادگیری و نیز به آموخته‌های واقعی کودکان، نوجوانان و بزرگسالان نیازمندیم. تحصیلات و آموزش رسمی امری اساسی و پایه‌ای است؛ اما باید زاویه را باز کنیم تا یادگیری را در سر تا سر زندگی پیورانیم. فرستادن دختران مدرسه، امری حیاتی و ضروری است؛ اما باید به آن‌ها در تمام راه تا مقاطع راهنما، و بالاتر هم کمک کنیم. ما به نظارت بسیار قوی بر [کار] آموزگاران، و فرایران، به عنوان عوامل تغییر همگانی، نیازمندیم.

برای حمایت از شرافت و حقوق بشر، ریشه‌کنی فقر و امکان تداوم عمیق [آموزه‌ها]، حتی ریشه‌ای بهتر برای همه، ایجاد حقوق برابر و عدالت اجتماعی، احترام به تنوع فرهنگی و استحکام بین‌المللی و مسؤولیت‌پذیری مشترک - کمک‌های جنبه‌ای اساسی و بنیادین انسانیت مشترک هستند - هیچ نیرویی به اندازه‌ی آموزش متغیر و قوی نیست.

به این دلایل است که ما باید بیشتر ببینیم و آموزش را در جهان متغیر بازنگری کنیم. ما برای انجام این کار، به بحث و گفت‌وگوی همگانی نیازمندیم و این، هدف نهایی و الهام‌بخش نشر این دستاورد است. رای گفت‌وگو درمورد نیازهای امروزی و نوین است.

ایرینا بوکووا^۱ مدیرکل یونسکو